

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

55. An dispensatio, ut illegitimus, vel irregularis possit sumere minores Ordines, sit extendenda, ut beneficij simplicis capax sit? Et advertitur, quod si Papa dispenset cum illegitimis ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

est cum non velle, ut solum cum Ordinibus minori- bus maneat; illa enim dispensatio cum illegitimo ad suscipiendos Ordines absolutè, & sine restrictione aliqua est propositio indefinita, quæ æquivaleret uniuersali, & idè si Pontifex diceret: Ego dispenso cum tali illegitimo, ut recipiat omnes Ordines, Quæ vi- gore talis dispensationis potest talis illegitimus non solum minores, sed etiam maiores suscipere, eodem pacto dicendum est illegitimum posse Ordinem sa- crum recipere si Pontifex cum eo dispenset absolutè, & sine aliqua restrictione, ut Ordines sacros recipiat. Sed ego non discederem à sententia negatiua.

RESOL. LIV.

An illegitimus dispensatus, ut Clericus fiat, censetur dispensatus ad omnes Ordines minores, vel tantum ad primam Tonsuram?

Et an dispensatus ad Ordines censetur dispensatus ad Ordines sacros?

Et quid est dicendum, si Pontifex diceret, dispenso te cum ad omnes Ordines?

Et notatur dispensatum ad Ordines recipiendos non extendi ad beneficium obtinendum.

Et deducitur dispensatum ad Sacerdotium non censeri dispensatum ad beneficium curatum, vel Episcopatum; & dispensatum ad beneficium curatum non intelligi dispensatum ad canonicatum, & idè Regularis illegitimus admissus ad Ordines non potest sine peculiari Summi Pontificis dispensatione admitti ad Prioratum, vel ad aliam dignitatem? Ex p. 9. tr. 8. & Misc. 3. Rel. 22.

Sup. hoc supra in Ref. 49. §. vi. ad medium, à vers. Imo dispensatus. & in Ref. 53. à lin. 4.

§. I. P. Vt at Merolla tom. 2. disp. 4. cap. 6. n. 43. talcm esse restringendam: quia, acceptatione primæ Ton- suræ, verè quis efficitur Clericus, & dispensatio, tan- quam odiosa, est adè strictè interpretanda, ut si ali- quid operetur, extendenda amplius non sit, ut conce- dit Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 1. n. 3. Idem dicendum existimo, quamuis dispensaretur cum illegitimo, ut ordinetur in Clericum, quidquid dixerit Glossa in cap. Igituras, verb. Ordinari, de fil. Presbyt. quia militat ea- dem ratio. Nec obstat dictio illa, Ordinetur. Nam etià collatio primæ Tonsturæ, secundum communem vsum loquendi Canonum Ordinato appellatur, ut colligi- tur aperte ex cap. Cum contingat, de stat. & qualis.

2. Ego verò censo, in tali casu illegitimum sic dispensatum censeri dispensatū ad Ordines minores: quia, quamuis prima Tonstura intra Ordinem clerica- lem hominem constituat; tamen cum ea dispensatio aliquid beneficij habeat, & sit permissio in genere, permissio quidem in genere mediocritatem respicit, l. finali, §. 1. C. Communis, de legat. & l. Legato generali- ter, §. de legat. 1. & Ordines minores medijs sunt inter primam Tonsturam, & sacros Ordines. Ergo, &c. Et ita hanc sententiã docet Fagundez in Precept. Eccles. Precept. 5. lib. 1. c. 3. n. 4. & Sanchez lib. 8. d. sp. 1. n. 16.

3. Sed, quid dicendum, an dispensatus ad Ordines, censetur dispensatus ad Ordines sacros? De hac re

Alibi in Ref. præterita, & supra in Ref. 46. §. Vnde, ad medium, à vers. Hinc dicit. & in tom. 5. tr. 5. Ref. 144. §. Sed quia, in principio.

alibi diximus, nunc breuiter obseruabo, affirmatiuam sententiã docere Marchinum de Sacram. Ordin. tr. 1. p. 9. c. 4. n. 10. Quia petens dispensationem illã à Sum- mo Pontifice, intendit eam impetrate pro omnibus sacris Ordinibus: nam cum Episcopus quoad solos minores cum eo dispensare potuisset, nõ recurrisset ad Summum Pontificem, qui, cum absolutè ad Ordines cum eo dispenset, pro omnibus, & consequenter etiam pro Sacris dispensasse nõ irrationabiliter præsumitur. Secundò licet dispensatio sit odiosa, & idè restringenda; semper tamen debet saluari rigorosa verbo- rû significatio, sed nomine Ordinis in omni rigorosa

significatione intelliguntur etiam sacri Ordines; qui magis propriè præ cæteris sunt Ordines: imò ver- bum absolutè prolatum rectè intelligitur pro primo analogato, & sic pro sacris Ordinibus. Demum non est verisimile, bis petendam esse dispensationem in defectu natalium, primò pro Minoribus, secundò pro Sacris, ita ut post minores adhuc ligatus maneat, nec possit amplius ascendere. Et pro hac sententia citat Marchinus Suarez de censur. disp. 4. 1. sect. 3. n. 3.

4. Verùm Suarez, & magis probabiliter negatiua sententia adheret, ut patet clarè lib. 6. de legibus, cap. 28. n. 16. Item Sanchez ubi supra. Azorius tom. 2. lib. 6. c. 3. q. 6. Reginaldus lib. 30. tr. 2. n. 75. Molfesius tom. 1. tr. 2. c. 16. n. 8. Campanilis Rubr. 1. c. 13. n. 95. & alij penes ipsos. Secus autem dicendum est, si in dispensa- tione vteretur Pontifex his verbis: Dispenseo tecum ad omnes Ordines. Nam tunc sine dubio hæc dispensatio etiam de omnibus Sacris intelligenda est, ut Sanchez & alij etiam fatentur. Quidquid Syluester, Henriquez, & Sayrus sine fundamento dicat, scilicet, adhuc dispen- satione ad omnes minores Ordines esse restringendã.

5. Notandum est etiam hæc obiter pro casibus quo- tidianis, aliquos asserere, dispensationem ad Ordines recipiendos non extendi ad beneficium obtinendum. Ratio est, quia hæc duo sunt separabilia, & executio vnius potest stare sine alterius executione: & idè hanc sententiã sustinet Glossa in c. 2. de fil. Presbyt. & ibi Geminianus, Tabiena verb. Beneficium, num. 18. Borghasius tr. de irreg. pari. 5. in Rubr. de filiis Presbyt. n. 9. Rebuffus in praxi benefic. tit. de dispensat. super de- sectu natalium, n. 46. Campanilis in diuersorio iuris canonici, rub. 11. c. 13. n. 9. quos etiam refert, & sequitur Barbofa de Officio Episcopi, allegat. 45. n. 7. Nicolaus Garcia de beneficijs, part. 1. cap. 6. n. 70. Martinus Antoninus variar. resolut. lib. 1. resolut. 19. num. 10. Azorius Insti. moral. part. 2. lib. 6. c. 3. q. 5. Sed nota, Sanchez lib. 8. disp. 2. n. 27. quoad hoc, distinctionem quandam addu- cere, quem videbis omnino, & ego illum alibi adduxi.

6. Ex his deducitur, dispensatum ad Sacerdotium, non censeri dispensatum ad beneficium curatum vel Episcopatum; & dispensatum ad beneficium curatum, non intelligi dispensatum ad Canonicatum: quia hæc est dignitas, vel quasi, quæ nõ venit nomine beneficij curati. Dispensatus verò ad matris, censetur dispensatus ad minus; & dispensatus ad vnũ beneficium simplex, vel curatum, censetur dispensatus ad omnia beneficia eiusdem rationis. Ita Campanilis, Barbofa, & alij, ubi supra: Quia dispensatio est exorbitans à Iure, & idè restringenda, ut ea comprehendat, quæ ab iniunctis sunt separabilia. Hinc etiam fit, ut Regularis illegiti- mus admissus ad Ordines, non possit sine peculiari Summi Pontificis dispensatione admitti ad Prioratum, vel ad aliam dignitatem, ut testantur Nauarrus lib. 5. de irreg. c. 5. 1. n. 13. Sayrus de censuris, lib. 7. c. 14. n. 2.

RESOL. LV.

An dispensatio, ut illegitimus, vel irregularis possit fru- mere minores Ordines, sit extendenda, ad beneficij simplicis capax sit?

Et aduertitur, quod si Papa dispense cum illegitimo ad beneficium, non possunt per hoc, nisi unum obtinere. Ex part. & tr. 3. Rel. 37.

§. I. A. Affirmatiuè respondet Emanuel Sà verb. di- spensatio, n. 14. Sayrus de censur. lib. 7. c. 14. num. 2. & alij. Est ita hanc sententiã probabilem esse putat Merolla tom. 2. disp. 4. c. 6. n. 50.

Sed negatiuè respondendum est cum Patre The- sauro (viro quidem docto) in praxi de penis, part. 2. cap. 2. ubi ait, nonnullos affirmare, quia illegitimus non est incapax beneficij illius, nisi ratione irregu-

Sup. hoc supra in Ref. 46. §. Vnde, ad medium, à vers. Imo dispensatus. & in Ref. 53. à lin. 4. Alibi in Ref. præterita, & supra in Ref. 46. §. Vnde, ad medium, à vers. Hinc dicit. & in tom. 5. tr. 5. Ref. 144. §. Sed quia, in principio. Sup. hoc in tom. 5. No- tum, & in alio §. etiam not. & leg. doct. in Ref. 144. §. aliter dicitur. alius primus annot.

latis, ob quam non potest ad Ordines promoueri: & ita docent Henriquez lib. 14. de irregularitate, c. 2. n. 10. & alij, quos citato nomine refert Azorius tom. 2. lib. 6. c. 3. q. 4. Sed communis sententia negat, ut testatur Azorius ibidem, quest. 4. & 5. tenet Auila part. 7. disp. 3. dub. 6. §. 4. notandum, & plurimi quos allegat, & sequitur Garcias part. 1. de benef. cap. 6. n. 71. & part. 7. cap. 2. num. 68. quia dispensatio est stricti iuris, & irregularitas illa intelligitur auferri solum quoad expressa: & facit quod habetur in d. c. 1. de filiis Presbyter. in 6. §. ille vero, quod si Papa dispenset cum illegitimo ad beneficium, non potest per hoc, nisi vnum obtineat, quia dispensatio est exorbitans, inquit textus, & tanquam odiosa restringenda.

1. Itaque dicendum est illegitimum, seu irregularem dispensatum ad Ordines, non censi dispensatum ad beneficia simplicia. Ratio eorum est, quia Ordo, & beneficium sunt diuersa, nec necessariò conueniunt. Cum igitur dispensatio, tanquam odiosa, sit potius restringenda, quam amplianda; consequens si est concessa tantum ad Ordines, non debet extendi ad beneficia. Et ita prater Theaurum tenet hanc sententiam Suarez de censur. disp. 4. sect. 3. num. 3. in fine. Maceratenis lib. 1. resol. 9. n. 10. Campanile in diuersis. C. an. ubi. 1. c. 13. n. 36.

RESOL. LVI.

An illegitimus, vel irregularis dispensatus ad Ordines sacros censetur dispensatus, ut possit obtinere beneficium simplex?

Ex quo inferri privilegium, seu dispensationem quantum odiosa sit, extendi debere ad ea, quae illi sunt necessario connexa, & sine quibus effectum habere non potest, & pro praxi explanantur aliqui casus.

Et an dicta in hac, & superiori Resolutione non procedant, quando cum illegitimo dispensaretur absolute in irregularitate, quia tunc extenditur dispensatio non solum ad beneficia simplicia, sed ad curata? Ex part. 8. tract. 3. Resol. 38.

1. Affirmatiuè respondeo cum Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 9. n. 8. vbi sic ait: Nonquam est facienda interpretatio privilegij ita strictè, ut reddatur privilegium inutile, non dubium est de legibus, quia inutilem, & frustraneam actionem efficere, non debet Principem. Quapropter cum privilegium tendat ad concedendum aliquid privilegiate, quod aliis ei non liceret, semper extendenda est interpretatio, quantum fieri potest, ut hunc effectum operetur; neque contenti esse debemus, ut confirmet, quod aliàs licet privilegiate, nisi ad id manifesta ratio coget: sic tradit Nauarr. summ. c. 12. n. 79. & in Apolog. de redivis. quest. 3. membr. 6. num. 3. Salas de legibus, disp. 17. sect. 8. numer. 46. Suarez de legibus. c. 28. n. 2. Ex quo fit, privilegium, seu dispensationem, quantumvis odiosa sit, extendi debere ad ea, quae illi sunt necessariò connexa, & sine quibus effectum habere non potest; quia dans formam, dat consequenter quae ad illam requiruntur: sic Angelus verb. dispensatio, num. 9. Syluester 9. §. 9. Bonacina disp. 1. quest. 3. punct. 7. §. 1. num. 5. Suarez lib. 6. cap. 11. numer. 10. Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 1. num. 19. vbi pluribus relatis dispensatum ad plura beneficia, simul esse dispensatum in residentia vtriusque, & dispensatum in minori aetate, ut beneficium parochiale habeat, esse dispensatum in obligatione assumendi intra annum Sacerdotium, & Parochum dispensatum, ne intra

Tom. III.

annum iordinetur, simul esse dispensatum, ne eius beneficium vacari possit, quia non vacatur, nisi ob culpam, quae nulla est stante dispensatione; & idem aliis relatis docet Sanchez num. 24. de Episcopo, cui est dispensatio concessa differendi consecrationem ultra tres menses à iure praescriptos, non inquam, eius beneficia vacari posse; quia nullam committit culpam. Aliud etiam exemplum adducit num. 27. quod mihi optimè probatur, inquit enim, si cum illegitimo, vel aliàs irregulari dispensetur ad omnes Ordines, vel ad sacros Ordines, dispensati simul ad beneficium aliquod simplex, quo possit Ordinibus insigniri: quia sine huiusmodi titulo nequit promoueri in facis, ex Trident. sess. 21. de reformat. Neque obstat habere patrimonium, seu pensionem, quia pensio, aut patrimonium non per se sufficiunt ad Ordines sacros recipiendos, nisi adsit necessitas, vel utilitas Ecclesiae. Hucusque Palaus loco citato.

2. Et ratio nostrae affirmatiuae sententiae est, quia licet Ordines sacri, & beneficium simplex, diuersa sint: tamen sunt annexa quasi inseparabiliter, cum non deceat quempiam ad sacros Ordines promoueri absque titulo beneficii, idque prohibuit Concilium Trident. sess. 21. cap. 2. de reform. quamvis promouendus patrimonium, aut pensionem habeat; nisi quasi dispensatiuè, ratione necessitatis, vel utilitatis Ecclesiae. Ergo, &c.

2. Notandum quòd dicta in hac, & superiori resolutione non procedunt quando cum illegitimo dispensaretur absolute in irregularitate, tunc extenditur dispensatio non solum ad beneficia simplicia, sed etiam ad curata. Quia tunc signum est, dispensationem esse totalem: tum quia verba absoluta integram absolutionem important: tum etiam, quia non est maior ratio, cur ea dispensatio, ad vnum potius, quam ad alium effectum protrahatur, nisi vbi facultas dispensantis coartata effectum enim dispensatio adaequabitur potestati.

RESOL. LVII.

An illegitimus dispensatus ad Ordines sit incapax pensionis.

Et discutitur illegitimum dispensatum ad beneficia non censi dispensatum ad pensionem. Ex part. 8. tract. 3. Resol. 39.

1. AD hoc dubium sic respondet Pater Thefaurus in praxi de penis, part. 2. c. 2. Illegitimus est incapax pensionis ob irregularitatem; sed an dispensatus ad Ordines remaneat incapax pensionis, aliqui dicunt esse incapacem, nisi super hoc etiam dispensetur: & hanc probabiliorem ait Castro Palao tom. 2. de Religione, tract. de benef. disp. 1. punct. 11. §. 3. n. 5. & tenet Rebuffus in praxi ut. de dispensatione ad plura. n. 65. vbi ait, illegitimum dispensatum ad beneficia non censi dispensatum ad pensionem, per cap. quamuis, de prebend. in 6. tamen contrariam probabilem ait Castro Palao & ibidem & ita tenet Rota decis. Seraph. 1264. num. 2. vbi plures referunt decisiones; & assert rationem Rota, quia illegitimus non est incapax pensionis, nisi ratione defectus ad clericatum; vnde inquit dispensatum ad clericatum non indigere vlla dispensatione ad pensionem: & idem habet Rota Buratt. decis. 53. n. 2. excipitque pensiones super beneficio parentum, ex Trident. sess. 25. cap. 15. ref. Buratt. ibid. n. 4. Hucusque Thefaurus.

2. Non deseram tamen adnotare, Merollam tom. 1. disp. 4. cap. 6. n. 50. & Garfiam de beneficiis, tom. 2. S 3 part. 14

Sup. hoc in tom. 1. tr. 5. Ref. 123. §. Verum in fine & seq.

PLANNIE
OHNIA
TO. III. IV. V
E. III